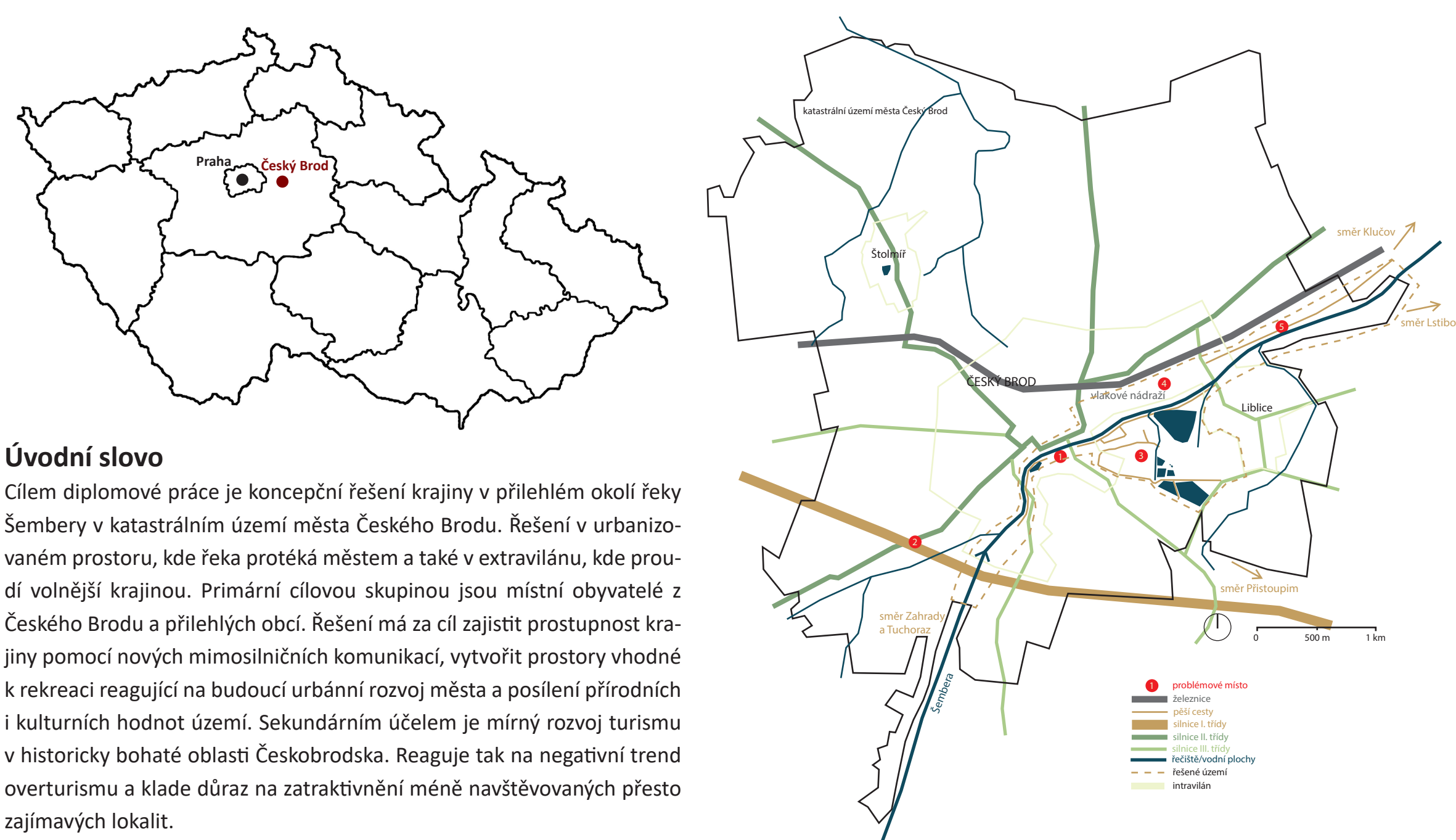
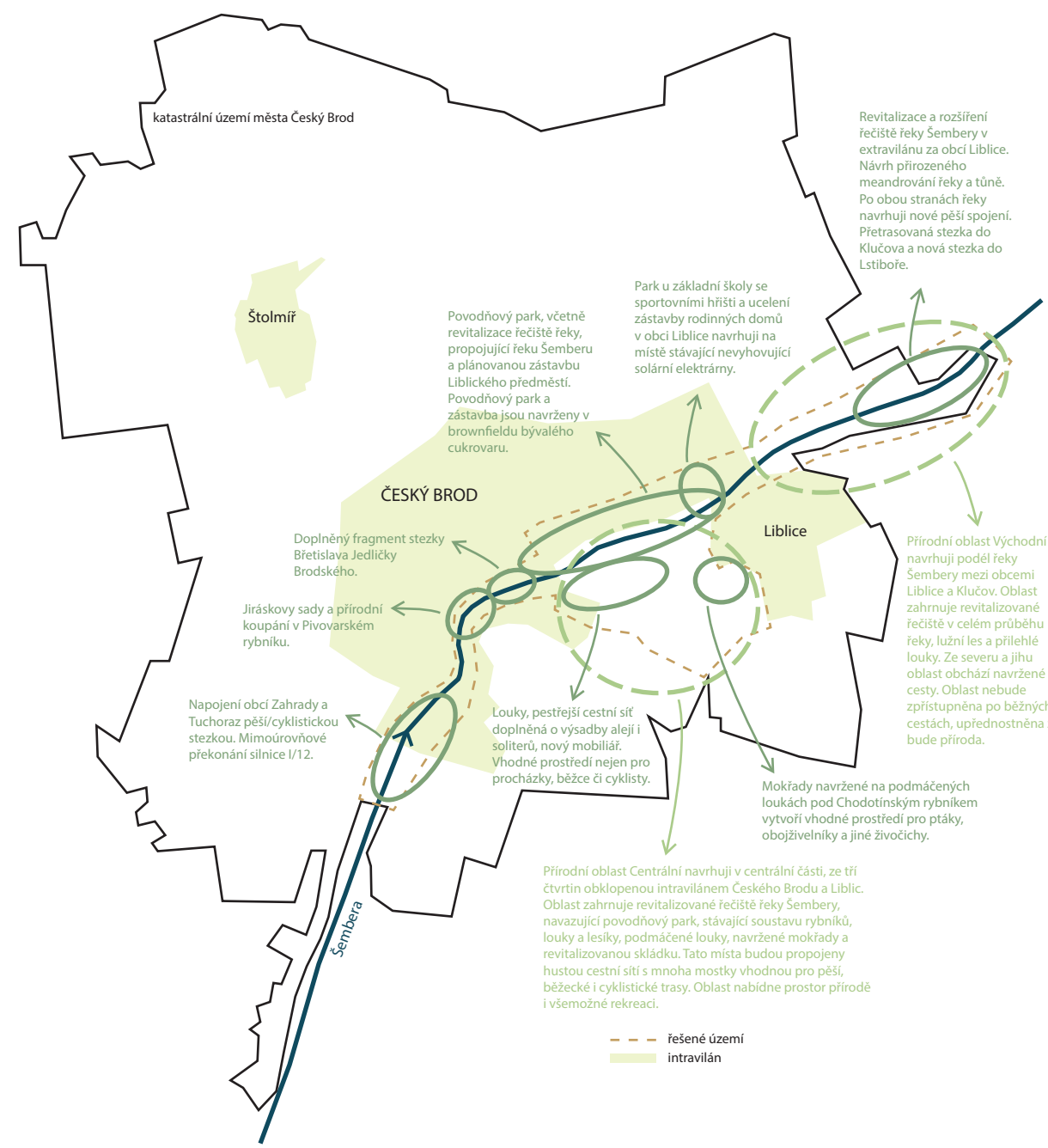

Koncepce krajiny Pošemberů u Českého Brodu

Bc. Jan Kříž - diplomní projekt - FA ČVUT - LS 2025 - atelier Trevisan

Koncept

Město Český Brod, na rozstlu od okolních obcí nedaleko Prahy, se dlouhou dobu urbanisticky nijak zvlášť nerozvoje. To se má ovšem nyní změnit. V budoucnu se plánuje několik nových čtvrtí. Jednou z nich je obytná čtvrť na místě Brownfieldu bývalého cukrovary přímo u řeky Semberu ve východní části města. S tím souvisí značný nárůst obyvatel města. Okolní krajina však nabízí jen velmi málo možností k rekreaci, tím spíše v dohledné budoucnosti. Východní část města. Niva řeky Semberu, ve které město Český Brod leží, ovšem má velký potenciál pro rozvoj všech možných typů rekreace, turismu, ale také rozvoj svých přírodních hodnot.

Po vybudování čtvrti Libické předměstí, neboli prostor bývalého cukrovary, se město Český Brod urbanisticky definitivně propojí s obcí Libice a vytvoří tak souvislou zástavbu vavru podkovou, uvnitř které se nachází nezástavěná příroda blízké území rybníků soustavy Nouzovských rybníků a rybníka Chodotinského, řeky Semberu a podmáčených luk a lučních lesů.

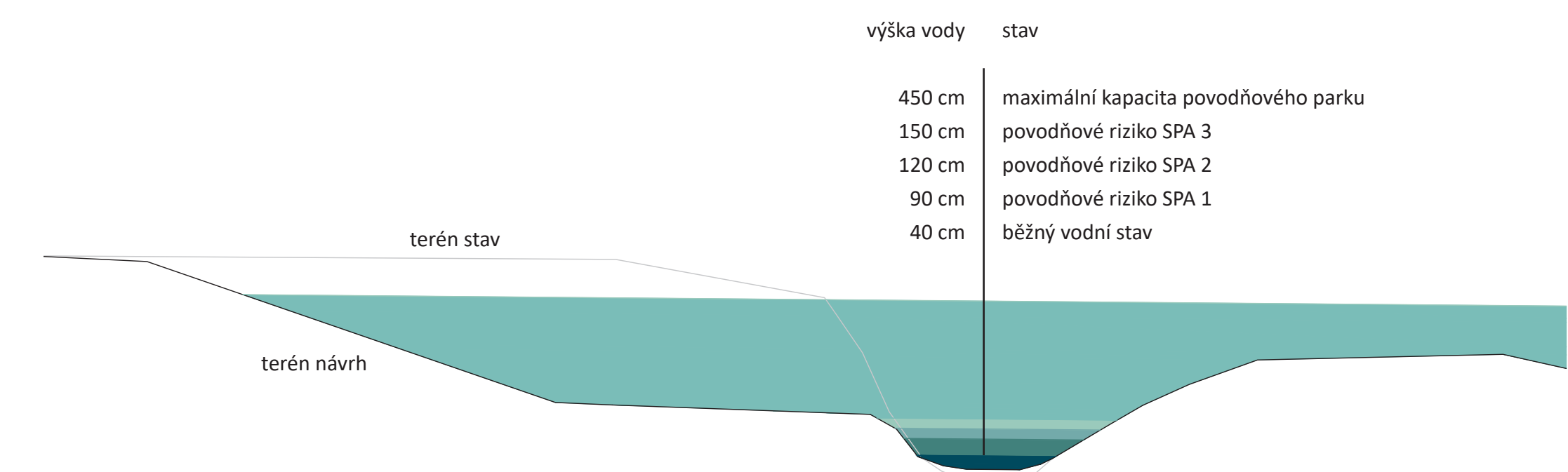
Pro pochopení projektu velkého měřítka, jsem území rozdělil do dvou hlavních oblastí: hlediště přírodního a poté na osm lokalit. První je oblast centrální vlněná mezi obcemi Český Brod a Libice a oblast druhá, východní, v extravilánu za obcí Libice.

Schéma záplavového území při naplnění kapacity povodňového parku

Schématický řez stav vody v povodňovém parku

Prostupnost

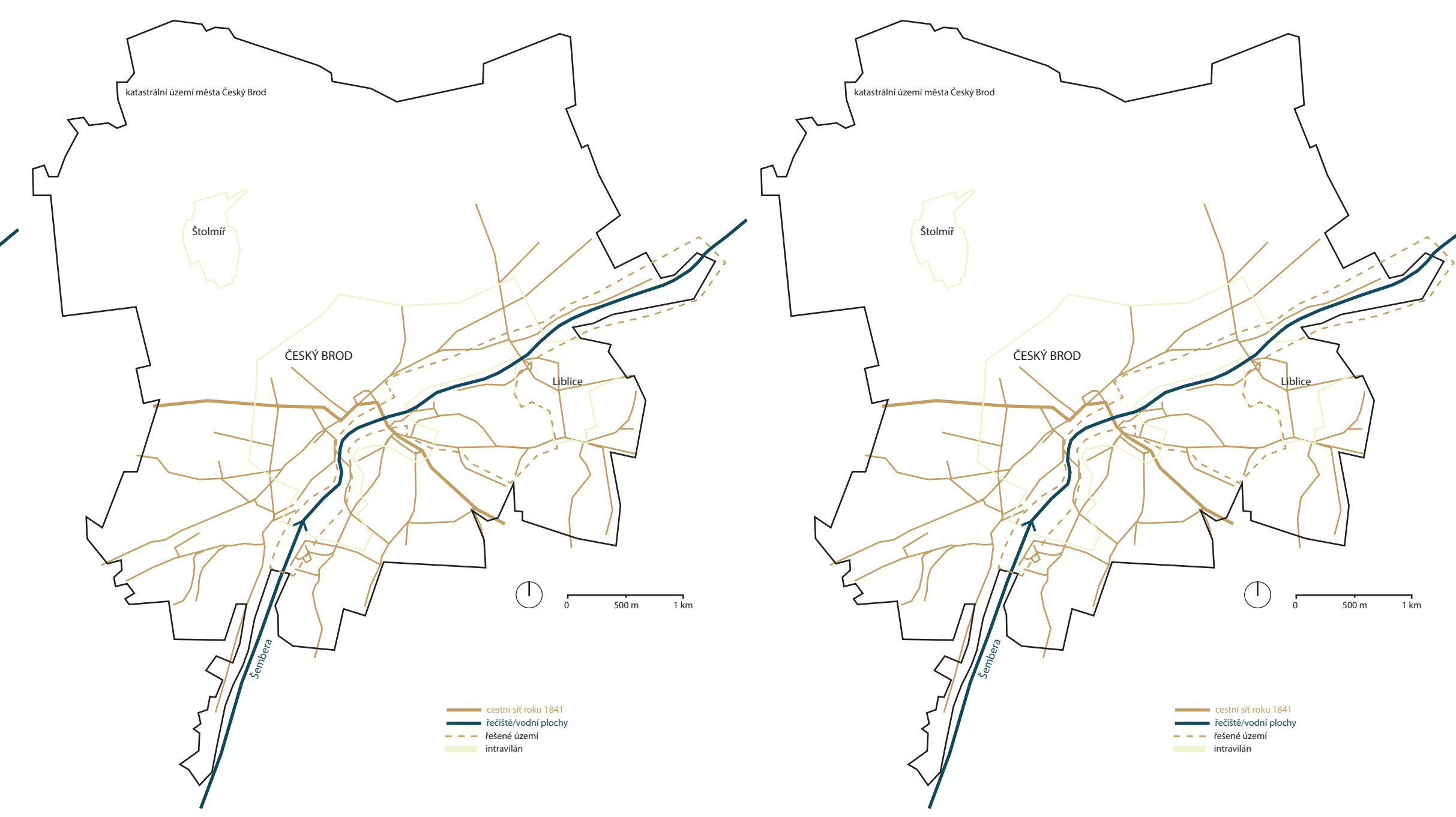
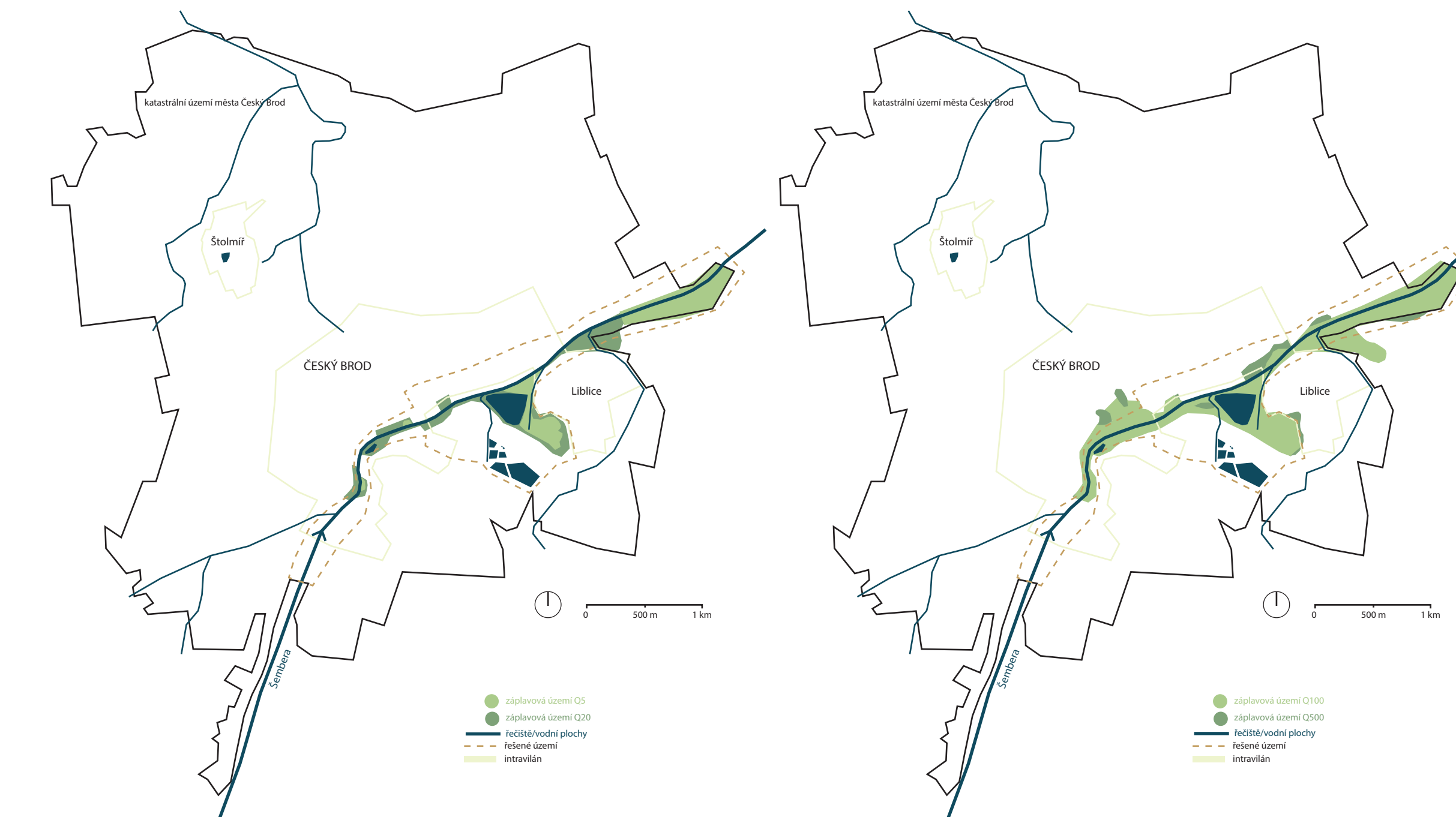
Pěší prostupnost v katastrálním území Českého Brodu stžbuje silné fakt, že většina původních cest do vedlejších obcí se přeměnila ve frekventované silnice a polní cesty naopak i velké části zanikly.

Definová jsem pět nejzávažnějších problémů z hlediska bariér a prostupnosti:

1. absence fragmentu stezky Břetislava Jedličky Brodského a nutnost obcházet rušnou ulici Jungmannova.
2. silnice 1/12 I. třídy, která znemožňuje bezpečné pěší spojení s jižní částí katastrálního území a návazností k obcím Tuhoraz, Přisypám a Zahradě. Tato lokace je navíc turisticky vyhledávaná.
3. cesty odniklů nálam v okolí rybníků a luk v Českém Brodě. Nemožnost vytvořit kvalitních okružích pro volnočasové aktivity, procházky, běh nebo cyklistiku.
4. brownfield bývalého cukrovary mezi Semberou a vlakovým nádražím. Silné stžuje prostupnost území.
5. budoucí východní obchvat Libice. Zblížení prostupnosti červené turistické stezky, tedy spojení Českého Brodu a Klučova.

Problémy

Po vyhodnocení analýz považují za hlavní problémy v řešeném území, které má na zt zmírnit nebo vyřešit ve své práci zřetelnou pěší prostupnost územím a důvodu zaniklé cesty a přeměny cest na frekventované silnice. Nedokončenou stezku Břetislava Jedličky Brodského. Nedostatek míst odpočinku a rekreaci, a to hlavně ve východní části Českého Brodu. Nemohost elektřiny, a hlavně bezpečného pěšího překonání silnice 1/12. Degradované koryto řeky Semberu technickými úpravami. Brownfield bývalého cukrovary, a v případě plánovaného zastavění, kvalitní spojení mezi řekou a zástavbou.

Návrh

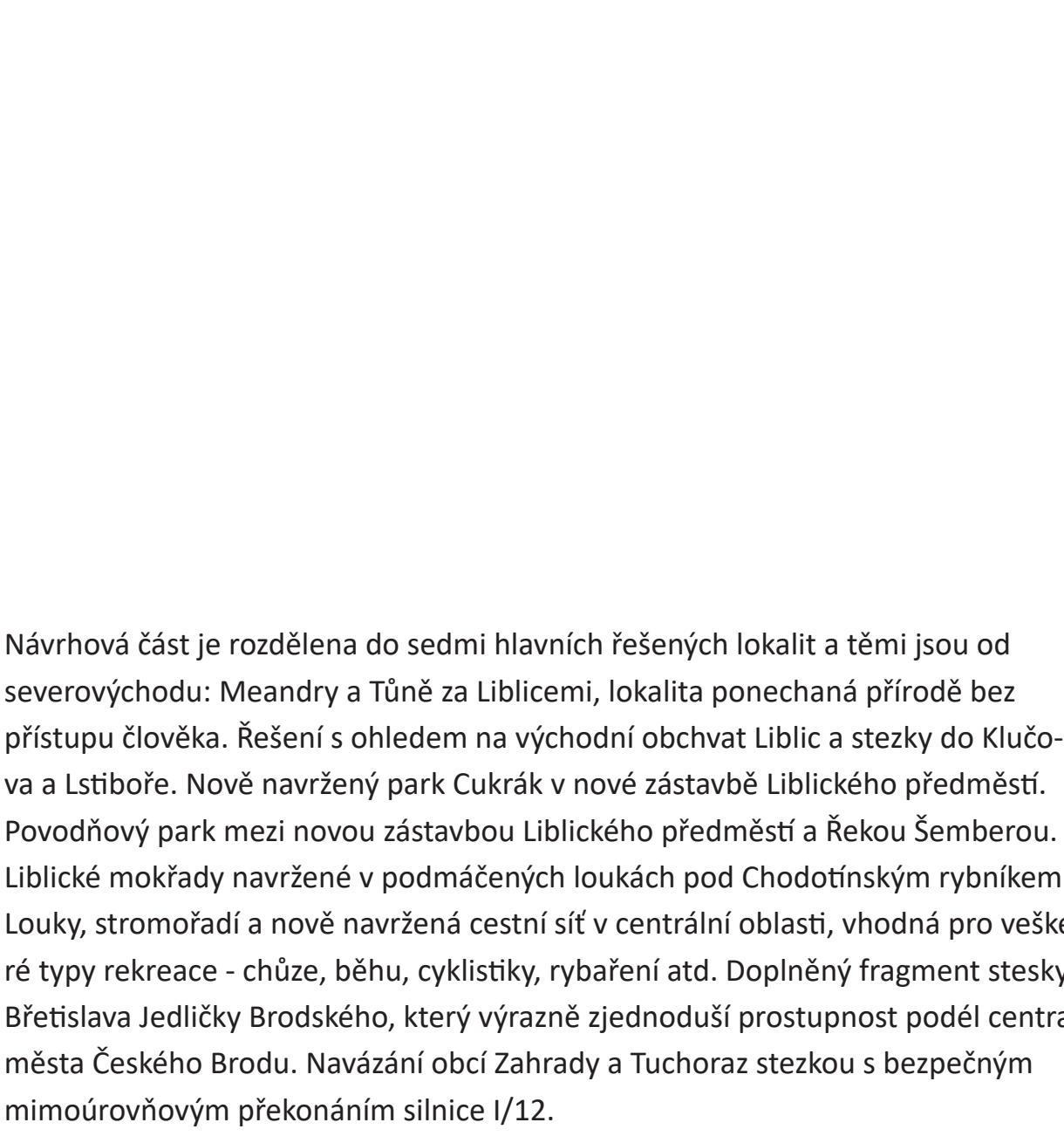

Schéma návrhu rekreace

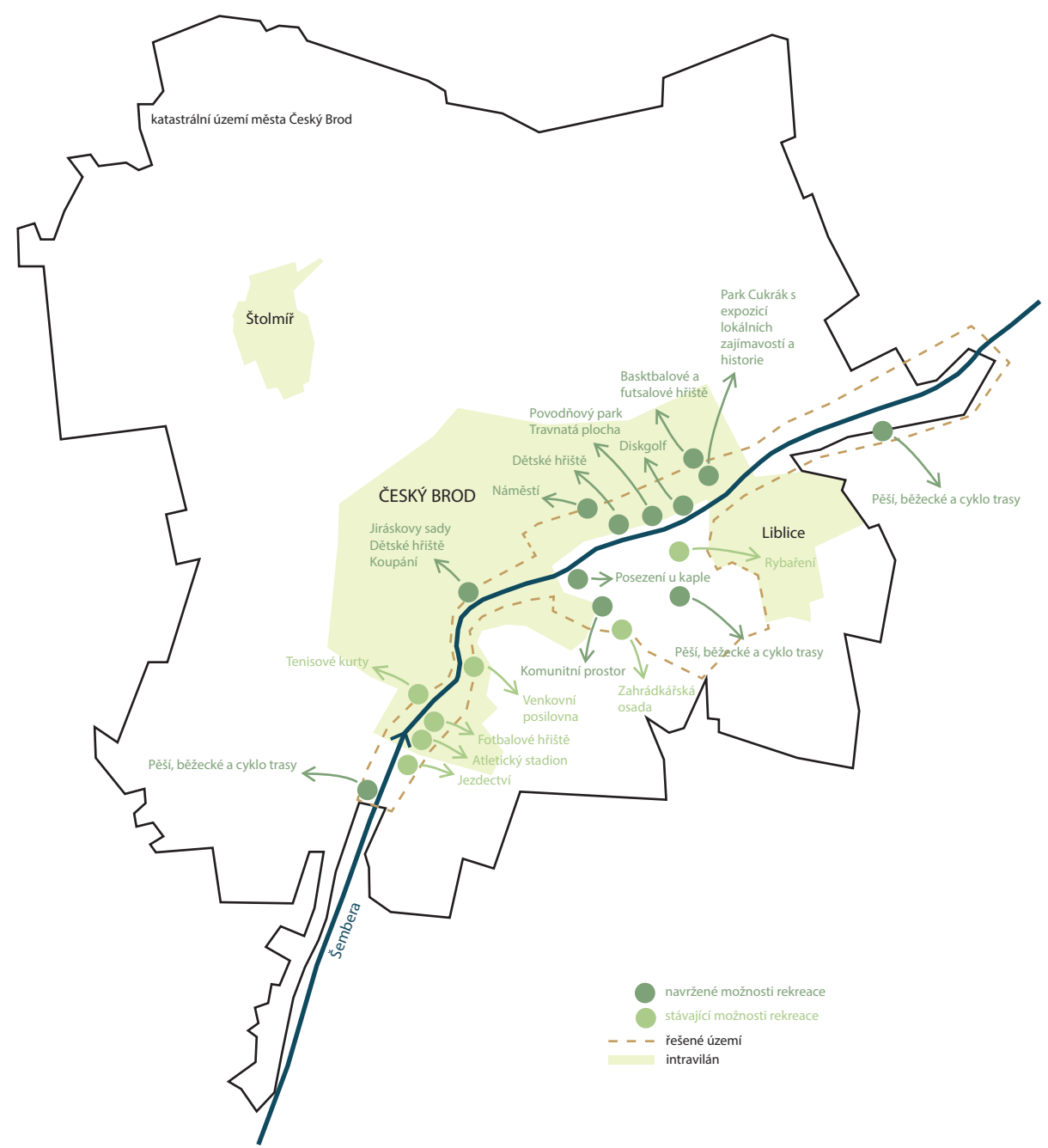

Schéma návrhu cestní sítě

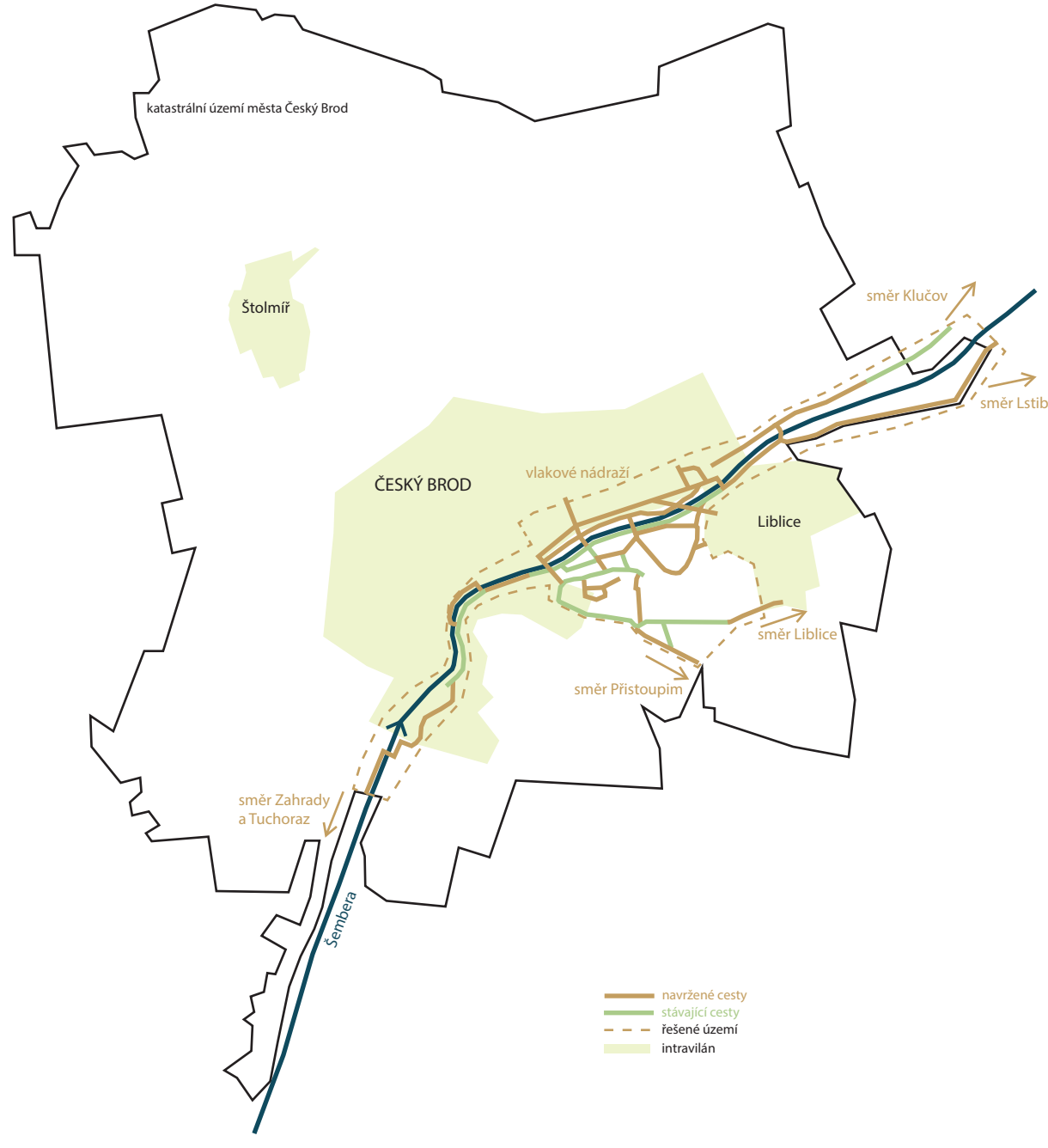
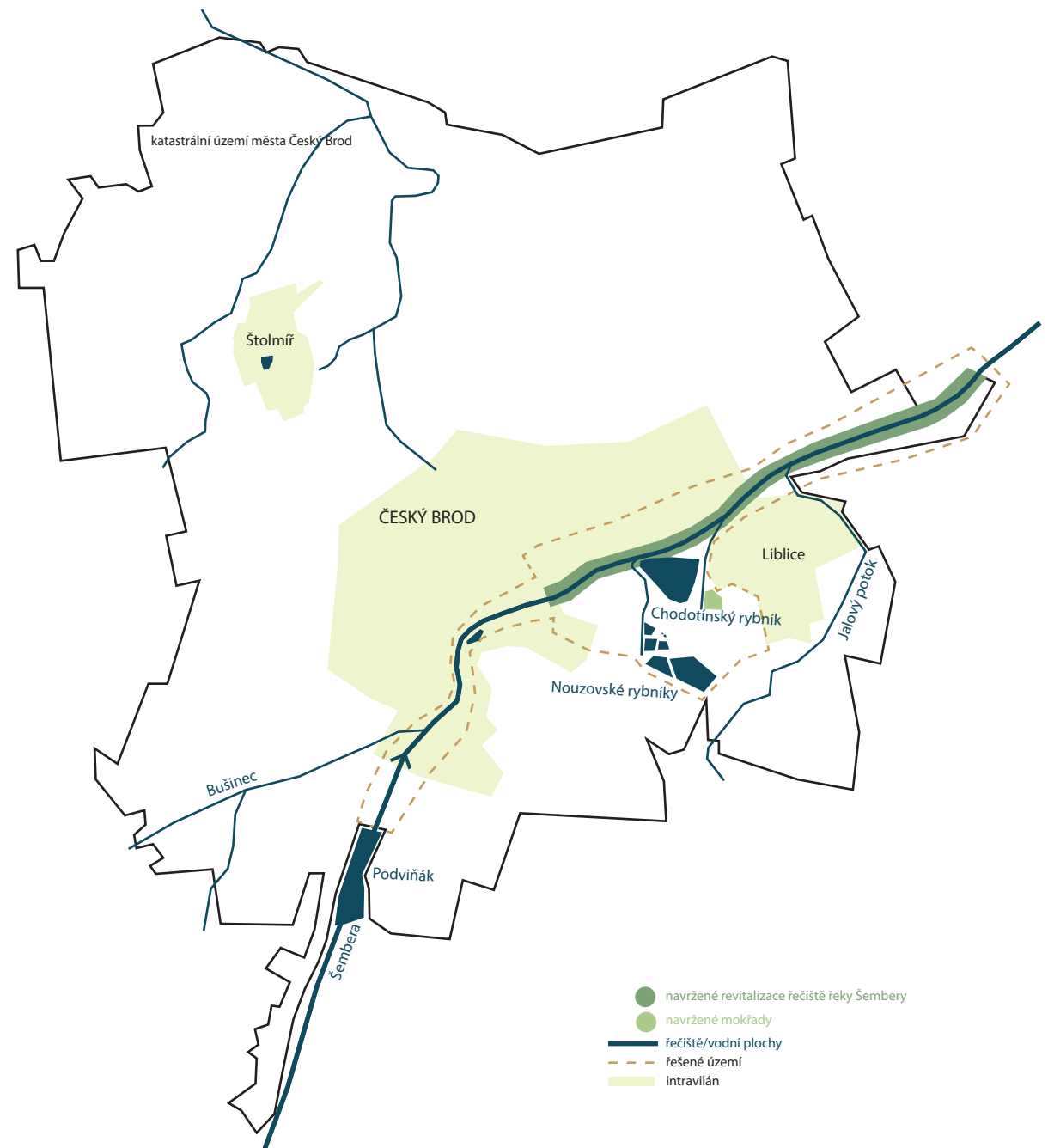

Schéma navrhované revitalizace vodního toku

Louky, stromořadí a navržená cestní síť centrální oblasti

Centrální přírodní oblast, kterou obklopuje ze tří čtvrtin zástavba Českého Brodu a Libice, a možná by být tedy velmi dobře přístupná pro obyvatelé k rekreaci. Oblast navrhuji jako funkční součást přírodního ekosystému s důrazem na přírodní hodnoty s rekreačním využitím. Veškeré zemědělské plochy v této oblasti navrhuji jako louky či pastviny. Louky jsou důležitým biotopem s vysokou biodiverzitou. Poskytují útočiště mnoha druhům rostlin, ale také hmyzu, ptákům, nebo drobným savcům. Z rekreačního hlediska jsou velmi příjemné na pohled. Některé stávající i nové navržené cesty doplní o stromořadí či aleje. Nejčte využitím druhem dřevin je pro tuto oblast velmi typický černý.

Pro rekreační využití je zde však nepříliš vhodný nový cestní síť. Navrhuji několik nových cest i spojnic, které ze stávající sítě cestní sítě vytvoří síť okružních, vhodných k procházkám, běhu či cyklistice. Z centra města, z ulice Jana Kouly, navrhuji přemostění a propojení cestou s topolovou alejí směrem k jatčím. Dále pak propojení mezi loukami až k Chodotinskému rybníku, kde je opět navrženo přemostění. Okružní síť trasa navržená podél Chodotinského rybníka, bude ústá pětina a nenaruší tak stávající oblíbené klidné rybníky. Oproti dřevinnému stavu bude stezka okolo rybníka udržována lehce prostupná pro rybáře nebo bělce. Od samoty Chodotín navrhuji spojnici směrem k Nouzovu podél Nouzovských rybníků. Trasa bude dále od klidnější a nově pokračovat třemi směry. Směrem na Český Brod k jatčím stávající cestou. Stávající polní cestou do Libice, která bude doplněna o stromořadí ovocných stromů a navrhnu novou obnovovou cestou, která propojovala Český Brod a Přisypám.

Nedaleko navrhované cesty z ulice Jana Kouly topolovou alejí stojí kaple svatého Gotharda. Jedná se o kulturní památku a krásný příklad drobné architektury v krajině. Kapli chrání dvě staré lípy, které navrhuji zachovat. V lesku u kaple navrhuji dva přístřešky s lavicami pro možnost pikniku, posezení a další rekreace.

Doplňný fragment stezky Břetislava Jedličky Brodského

Město Český Brod a obec Libice jsou spojeny podél řeky Semberu stezkou Břetislava Jedličky Brodského, pojmenované na počest místního umělce a autora. Stezka nabízí bezpečné spojení obcí mimo frekventované komunikace, ačkoliv město Český Brod ji schází velmi důležitý fragment mezi ulicemi Prokopa Velikého a Jiráskovy Sady. Tento chybějící fragment je pak nutno obcházet frekventovanou ulicí Jungmannova delší a méně příjemnou trasou.

Podél Semberu navrhuji 3 metry širokou dílčednou cestu doplňnou o stromořadí javorů babek. Cesta bude schůdná za každého počasí a vytvoří příjemné, ale především bezpečné propojení podél centra města.

Navázání obcí Zahrady a Tuhoraz stezkou a bezpečné mimoúrovňové překonání silnice 1/12

Stezka podél řeky Semberu vede z Jiráskovy sady ke sportovním areálům v jižní části Českého Brodu, kde končí. Pěší spojení jižním směrem do obcí Tuhoraz a Zahrady je možné po červené turistické stezce, která vede v severním směru. Směr Zahrady a na extrémně nebezpečné křižovatce přečkávající frekventovanou silnici 1/12. Druhá možnost vede po silnici na Tuhoraz. V obci Zahradě začíná několik naučných a turistických tras, které vedou do atraktivní oblasti údolí Semberu jižním směrem.

Navrhuji alternativní trasu, která v celém průběhu vede mimo silnici po nové navržené polní cestě od soporových areálů. Trasa lemují atletický stadion a podél řeky Semberu podél silnice 1/12 pod nově opraveným silničním mostem, který je nadi-menzovaný právě pro možnost vedení trasy. Cesta je doplněná o stromořadí kondi-rací druhů dřevin - vlně topkavě a jasan ztepilý. Cesta ve napojí na stávající cestu na hrázi rybníka Podvůlek.

Řešené lokality

Meandry a tůň za Libicemi

V severovýchodní části řešeného území řeka Sembera opouští intravilán města Český Brod a vtéká do volné nížinné krajiny. Její tok je však značně degradovaný technickými úpravami a říční koryto připomíná spíše kanál, dlouhé kilometry rovný a nudný. Povodňové koryto řeky je přitom poměrně široké a nabízí prostor pro zlepšení. V této části navrhuji celkovou revitalizaci říčního koryta. Navrhuji vřazení koryta do přirozených meandrů, rozšíření celého povodňového koryta a zmešlení.

V místech, kde řeka protéká podél lužního lesa, navrhuji vytvoření tůně, a to přírodním způsobem, pomocí přehrazení řeky ze stromů, vlnivá a dlná neboli bobří hráze. Ačkoliv se mi nepodařilo najít záznam o výskytu bobra Evropského v lokalitě Semberu u Českého Brodu, tůně a přírode blíží koryto řeky poskytnou skvělé podmínky pro jiné živočichy, jako jsou bobrovci, ptáci, hmyz a drobní i větší savci.

Východní obchvat Libice a stezky do Klučova a Lstboře

Ve východní části řešeného území přechází řeka Sembera plánovaný východní obchvat obce Libice a přetáhá červenou turistickou trasu mezi Českým Brodem, Libicemi a Klučovem. Libice jsou nově na obchvat napojeny ze severu po stávající polní cestě, po které vede nyní červená turistická trasa. Ta bude přeměněna na silnici. Proto v reakci na obchvat navrhuji přetrasování červené turistické trasy a stezky celkové mezi Českým Brodem, Libicemi a Klučovem, tak aby na přehledném místě bezpečně přikrývala plánovaný obchvat a pokračovala krajinnou. Z jižní strany řeky Semberu navrhuji novou stezku mezi Libicemi a Lstbořem. Obě stezky se vyhnou meandru a tůni – by budou ponechány přímé přírodě.

Park Kulárů

Park Kulárů navrhuji v lokalitě mezi obcí Libice a Libickým předměstím, kde v budoucnu vyroste nová výstavba obytných domů. Jméno vychází a odkazuje na historické kurčovníky z dané lokality. Park přiléhá k navrhované základní škole a přímo navazuje na navrhovaný povodňový park u řeky Semberu. Ze severní strany je uzavřen stávající řadou rodinných domů. Ze strany severovýchodní je uzavřen řadou navrhovaných rodinných domů, která tak zcela zástavbu rodinných domů v Libicích. Park se rozkládá na místě fotovoltaické elektrárny. Umístění fotovoltaické elektrárny je nevhodné hned z několika důvodů. Elektrárna se nachází v nivě řeky Sembery a zasahuje do ní záplavové území stovleté a pětisetleté povodňové vody, dalším důvodem je umístění na zelené louce, která je nevyhovující. Třetím a nejdůležitějším důvodem je umístění uprostřed obytné zástavby obce hned vedle navrhované základní školy. V konceptním návrhu proto navrhuji přeměnu prostoru z elektrárny na park. Prostorem také prochází důležitá navrhovaná komunikace, která propojí Libice, Libické předměstí s Českým Brodem.

Park navrhuji jako radální prostor orientovaný směrem do středu, kde bude hlavní prostor pro setkání s lavicami a vodním prvkem. Do středu míří několik cest. První a nejdůležitější jsou dvě vstupní cesty od základní školy, jedna cesta z povodňového parku a jedna cesta směřem od Libice. Mezi školou a parkem navrhuji pěší síť. Z hlediska rekreace navrhuji v parku mnoho travnatých ploch, které nabídnou možnost pro nejrůznější aktivity a v severní části parku pak navrhuji dvě sportovní hřiště, hřiště basketbalové a hřiště futsalové. Hřiště budou veřejně přístupná, primárně pro děti přiléhá základní školy. Sín, vlnu, příjemné klima i příjemnou atmosféru desát parku vstoupá více než 50 stromů. Druhou skladbu stromů v parku je následující. Solitéry i stromy ve stromořadích jsou lípy srdčité, v centrální části parku doplněné o javor mléč, dub zimní, a habr obecný. V trojúhelníkovém prostoru vně parku, mezi parkem a obcí Libice, navrhuji výsadbu ovocných stromů, hrusní obecných a jabloní.

Povodňový park

V místě sousošného brownfieldu bývalého cukrovary mezi vlakovou stanicí a řekou Semberou v budoucnu vznikne nová výstavba. Ta bude obsahovat mimo obytnou výstavbu také služby, občanskou vybavenost, mateřskou a základní školu a nové centrum v podobě Kukuravnického náměstí. Prostor mezi budoucí zástavbou a řekou Semberou věnuji přírodnímu parku s protipovodňovou funkcí neboli povodňovým parku. Povodňový park je navržen tak, aby byl schopný dočasně sádit povodňovou vodu a zmírnit tak dopady povodně na okolní území. Za běžných podmínek slouží park k rekreaci.

Rozloha povodňového parku je 5 hektarů s délkou 1 km a šířkou mezi 40 a 75 metry. Park se děá na šířku rozdělen do tří základních částí. V první části, nejlépe nové zástavbě, navrhuji 3 metry širokou komunikaci pro pěší, cyklistickou a jinou nemotorovou dopravu. Tato cesta bude hladce dlážděná, bude tak vhodná i pro kolečkové brusle a podobné dopravní prostředky. Samotný park je dále rozdělen do dvou teras. Spodní terasa, která povelně stoupá od revitalizovaného koryta řeky Semberu, slouží k zadržení povodňové vody. V této spodní části parku, blízko řeky, je minimální podíl mobilie a vyzdabe a dalších prvků, které by mohla v povodni strhnout a odnést. Cesty v této části jsou navrženy jako nepevněné. Na horní terase povodňového parku je situována většina mobilie, vyzdabe a také dětské hřiště přiléhající k navrhované mateřské škole. Kromě hlavní cesty podél obytné zástavby, jsou veškeré ostatní cesty v parku navrženy jako nepevněné. Druhou skladbu stromů v parku je složena ze stromů snázejších periodické zamokření. Ve spodním patře podél toku oleje topkavě, vlna bílá a jasan ztepilý. Na horní terase javory babky, duby letní a jeany ztepilý. Stromořadí podél dílčedné cesty mohou být javory babky nebo lípy srdčité. Park nabídne velký počet možností k rekreaci. Mnoho travnatých ploch ke sportu, cvičení či odpočinku. Odkryté travnaté svahy pro slunění a odpočinek. Velice hustou cestní síť pro procházky nebo běh. Dětské hřiště u mateřské školy a disc golfové hřiště.

Libické mokřady

Na podmáčené louce pod hrází Chodotinského rybníka navrhuji mokřady. Mokřady podpoří retenční schopnost a mohou předcházet povodňové suchu. Biodiverzitu mokřady zvýší vytvořením útočišť pro ptáky a obojživelníky, hmyz i rostliny. Přímo přispěnou mokřady nebudou, aby byly ochráněny hlazící ptáci i ostatní živočichové. Z navržené cesty na hrázi podél Chodotinského rybníka bude možné ptáky pozorovat. Zde je možné v budoucnu vybudovat drobnou patř pozorovatelnu s ohledem na polohu v záplavovém území.

